

# قوانین حقوقی و رهنمودهای اخلاقی آیه تنابین

احمد صابری مجدد

|                                                             |                       |
|-------------------------------------------------------------|-----------------------|
| صابری مجد، احمد، ۱۳۶۳.                                      | سرشناسه:              |
| قوانین حقوقی و رهنمودهای اخلاقی آیه تداین / احمد صابری مجد. | عنوان و پدید آورنده:  |
| قم: آبات، ۱۳۹۹                                              | مشخصات نشر:           |
| ۱۱۰ صفحه                                                    | مشخصات ظاهری:         |
| ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۳۷۰۱۴ - ۰                                      | شابک:                 |
| فیبا                                                        | وضعیت فهرست نویسی:    |
| تفاسیر (سوره بقره، آیه تداین) - حقوق                        | موضوع:                |
| اسلام و حقوق - جنبه‌های اخلاقی                              | موضوع:                |
| BP۲۳۰/۱                                                     | کتابشناسی:            |
| ۲۹۷/۴۸۳                                                     | رده بندی دیسیپلین:    |
| ۳۳۱۸۰                                                       | شماره کتاب شناسی ملی: |

انتشارات آبات

۰۹۱۰۷۷۱۷۱۸۷

شناسنامه

|                  |                                           |
|------------------|-------------------------------------------|
| عنوان کتاب:..... | قوانین حقوقی و رهنمودهای اخلاقی آیه تداین |
| نویسنده:.....    | احمد صابری مجد                            |
| ناشر:.....       | آبات                                      |
| تیراژ:.....      | ۵۰۰ جلد                                   |
| نوبت چاپ:.....   | چاپ اول / ۱۴۰۰                            |
| قیمت:.....       | ۳۰۰۰۰ تومان                               |

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

# فهرست

|       |                                   |    |
|-------|-----------------------------------|----|
| ..... | مقدمه                             | د  |
| ..... | فصل اول: مفاهیم کلی               | ۱  |
| ..... | گفتار اول: مفاهیم                 | ۲  |
| ..... | دین                               | ۲  |
| ..... | اخلاق                             | ۵  |
| ..... | حقوق                              | ۱۵ |
| ..... | گفتار دوم: مبادی تحقق             | ۱۸ |
| ..... | رابطه حقوق و اخلاق                | ۱۸ |
| ..... | نگاهی اجمالی به آیه تداین         | ۲۷ |
| ..... | فصل دوم: رهنمودهای اخلاقی آیه دین | ۳۲ |
| ..... | گفتار اول: عدالت                  | ۳۳ |
| ..... | مفهوم تناسی عدالت                 | ۳۳ |
| ..... | عدالت: نویسنده                    | ۳۵ |
| ..... | عدالت در تنظیم اسباب دین و مظاهر  | ۳۶ |
| ..... | عدالت: اشاعدها                    | ۳۶ |
| ..... | عدالت ولی و مسرست در مدین ناتوان  | ۳۸ |
| ..... | عدالت ولی و مسرست در مدین سفیه    | ۳۸ |

|         |                                       |
|---------|---------------------------------------|
| ۳۹..... | استواری در انجام وظایف                |
| ۴۰..... | در اختیار گذاشتن توانایی های فردی     |
| ۴۱..... | مبارزه با شک و بدبینی                 |
| ۴۲..... | اعتماد کردن                           |
| ۴۳..... | احترام به رضایت طرفین دین             |
| ۴۴..... | تذکر دادن برای تلفزیدن و فراموش نکردن |
| ۴۷..... | گفتار دوم: کتمان                      |
| ۴۷..... | مفهوم شناسی کتمان                     |
| ۴۸..... | اقسام کتمان                           |
| ۴۸..... | تفاوت کتمان با کذب                    |
| ۴۹..... | انگیزه های کتمان                      |
| ۴۹..... | مصادیق کتمان                          |
| ۵۰..... | آثار کتمان                            |
| ۵۱..... | عوامل مانع                            |
| ۵۳..... | نواظور بر کتمان                       |
| ۵۴..... | کتمان حقیقت                           |
| ۵۴..... | خیانت بودن کتمان                      |
| ۵۶..... | فسق بودن کتمان                        |
| ۵۸..... | گفتار سوم: سرار                       |

|                                       |    |
|---------------------------------------|----|
| مفهوم شناسی اضرار .....               | ۵۸ |
| ضرر نویسنده دین بر طرفین قرارداد..... | ۶۱ |
| ضرر رساندن به نویسنده دین .....       | ۶۲ |
| فسق بودن اضرار.....                   | ۶۳ |
| فصل سوم: قوانین حقوقی آیه تداین ..... | ۶۵ |
| گفتار اول: دین .....                  | ۶۶ |
| عقد دین و قرض .....                   | ۶۶ |
| نگارش سند دین .....                   | ۶۷ |
| تأجیل در اسناد دین .....              | ۶۹ |
| مضبوط بودن مدت سند دین .....          | ۷۲ |
| حجر در دائن .....                     | ۷۳ |
| سقیه بودن دائن .....                  | ۷۵ |
| ضعیف بودن دائن .....                  | ۷۶ |
| استشهاد در دین .....                  | ۷۸ |
| تعریف شهادت .....                     | ۷۸ |
| شرایط شاهد .....                      | ۷۹ |
| شرایط شهادت .....                     | ۸۱ |
| شهادت مرد و زن .....                  | ۸۳ |
| نصاب شهادت .....                      | ۸۵ |

## مقدمه

حقوق و اخلاق از مهم‌ترین عناصر حیات فردی و اجتماعی انسان به شمار می‌آیند و قرآن کریم نیز اهتمام ویژه‌ای نسبت به آن‌ها دارد. اجرای قوانین حقوقی و عمل به رهنمودهای اخلاقی در کنار هم، تعالی و پیشرفت زندگی مادی و معنوی انسان را در برداشته و در رسیدن به توسعه پایدار نقش بسزایی دارد. نظام اخلاقی و حقوقی اسلام، به دنبال دستیابی به جامعه مدنی فاضله‌ای است که همگان به قوانین و ارزشهای اخلاقی پایبند هستند؛ از این رو قرآن کریم برای نیل به این هدف با دقت فراوان به موضوعات مالی می‌پردازد. آیه ۲۸۲ سوره بقره که معروف به آیه تداین است به لحاظ اشتغال بر قوانین حقوقی و رهنمودهای اخلاقی جایگاه ویژه‌ای دارد که در صورت عمل به آنها سلامت اقتصادی حفظ و زمینه‌ساز از تشویش‌ها و تنازع‌های روابط مالی از بین می‌رود.

ذکر جزئیات فراوان در مورد تنظیم سند معامله در طولانی‌ترین آیه قرآن مجید، بیانگر توجه عمیقی است که قرآن، نسبت به امور اقتصادی مسلمانان و نظم امور آنها دارد، مخصوصاً با توجه به اینکه این کتاب آسمانی در جامعه عقب مانده‌ای نازل گشت که حتی سواد خواندن و نوشتن در آن، بسیار کم بود و حتی آورنده این قرآن، درسی نتوانده بود و به مکتب نرفته بود، و این خود دلیلی است بر آنست قرآن از یک سو، بر اهمیت نظام اقتصادی مسلمانان از سوی دیگر است. در بحث «تداین» که امروز مسائل با اهمیت و مبتلا به جامعه بوده است و پدیده تازه‌ای است، «تداین» که در مقررات حقوقی قرآن از یک سو و نیاز جامعه به روشن شدن ابعاد «تداین» و نحوه تداین، «تداین» را بر آن است که در این موضوع پژوهشی انجام دهد.

امید است خوانندگان، به کفایت از این نوشتار بهره‌مند و اگر بهیچ وجه یافتند

ما را آگاهی بخشد.

دکتر حمیدرضا محمد